

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: To nytårsdigte til Johan Ludvig v. Holstein

Citation: Brorson, Hans Adolph: "To nytårsdigte til Johan Ludvig v. Holstein", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956, 1951-56, s. 215. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-workid91708/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)*

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

To nytårsdigte til Johan Ludvig v. Holstein
1742 og 1744

I.

Deres Excellence, Høj-Velbaarne Herre, Herr *Johan Ludvig von Holstein*, Ridder, Hans Kongel. Mayts til Danmark og Norge høyst betroede Geheime Conference Raad, Geheime Raad, Cammer-Herre og Ober-Secreterer ved det danske Cancellie, Præses i General-Kircke-Inspectionens Collegio etc. etc.

Ønsker ved dette Nye Aars tiltrædelse ald Naade, Pred og Sallighed af Gud vor Fader ved vor Herre Jesum Christum

Deres Excellences
underdanigste tienere og Forbedere
hos Gud

Ribe d. 1. Jan. 1742.

Hans Adolph Brorson.

- ¹ **D**a Tiden ingen Hvile veed
Før dend engang sig ender,
Som Lyset aldtid synker ned,
Til det ey meere brænder,
⁵ Bestaaer i ald sin Sammenhæng
Af Øjeblik med Vinger,
Kand briste, som en Harpe-streng,
Naar Tonen deyligst klinger:
Saa har da de, som ret forstaaer
¹⁰ At tælle deres Dage,

Johan Ludvig v. Holstein (1694-1763), statsminister under Christian VI og Frederik V, virksom for kirkelivet og videnskaben, en af pietismens betydeligste mænd i Danmark, fra 1750 lensgreve til Ledreborg. Da general-kirke-inspektionskollegiet blev oprettet 1737, blev han dets præsæs, og det er sikkert heri, man må søge grunden til Brorsons forbindelse med ham. De to nytårsdigte findes i manuskript på Kgl. Bibl. i den ledreborgske saml., fol. 433; første gang udgivet af C. Behrend i Danske Studier 1927, s. 180 fig. Kun underskriften viser Brorsons egen hånd. — I det første, meget smukke afsnit af 1742-digtet — om *Tiden* — lægger man uvilkaarlig mærke til linie 7-8: *Kand briste, som en Harpe-streng. Naar Tonen deyligst klinger*; der må nok heri være en genklang af Brorsons smerte over hans hustrus død nogle måneder før (8. juni 1741). Det svarer til de vidnesbyrd, vi har om, hvor stærkt dette tab havde rystet ham (L. J. Koch, *Salmedigteren Brorson*, *1933, s. 84); men på den anden side hører afsnittet præc af, at han nu havde fattet sig og var besluttet på at tage livets gerning op med kraft, selv om *sindst er dog uden for*, og att i *Himten inde* (linie 43-44).

Og samle i de gode Aar
Hvad ævig vel kand smage,
Betænkt, at vilde aldrig roe,
Før Havnen dend var funden,
15 Og ingen Tid i Verden troe,
Før Tiden var forsvunden.
Dend Dag og Aar, som gik paa døer,
Er ey i vores Evne,
Dend Tid, vi har, er borte, før
20 Vi dend engang kand nevne;
Dend Tid, som kommer, veed vi ey,
Om dend til os vil komme,
Saa meget skiult er Tidens Vey
Til ald vor Tid er omme,
25 Dog dis imidlertid saa rar,
Som ingen kand beskrive,
For ald dend Deel vor Herre har
Os foresat at drive.
Af Tiden ey dend mindste Stund
30 Vi havde, har og vendter,
At der jo af saa stort et Pund
Skal svares daglig Rendter,
At bygge, som vi skulde boe
I Verden alle Dage,
35 Og dog i ingen Ting vor Roe
Af heele Verden tage.
Som Folket roer i Skibet ey,
At blive der paa Vandet,
Men haster giennem Bølgers Vey,
40 Thi sindet er paa Landet.
Guds Kircke gaaer i Tidens spor,
Det faaer dend nok at finde,

Linje 13 og 37: roe] hvile. — L. 15: Ikke stole på (tro) nogen tid her i verden. — L. 16: før Tiden var forsvunden] nemlig ved evigheds indtræden. — L. 18: har vi ingen msgt over. — L. 25: dis imidlertid] desuget; rar] kostbar. — L. 27: for] på grund af; ald dend Deel] alt det. — L. 28: drive] udrette. — L. 31: af] uden at. — L. 31-32: Lk. 19, 18-23, jfr. Tr. r. Kl., nr. 19, 7, 7-8. — L. 38: af] for at. — L. 41: gaaer i Tidens spor] følger med tiden, som haster fremad; eller måske betyder i Tidens spor blot: på tidens vej. — L. 42: finde] føle.

- Men sindet er dog uden for,
Og alt i Himlen inde.
45 Med så sin flid arbejdede her,
Dog heele Verden glemme,
Det er en Kunst for dem i sær
Som har i Himlen hjemme.
- Da *Deres Excellence* stauer
50 Som Muur for alle Stænder,
Og Rigets høye Sager gaar
Igjennem *Deres* Hænder,
Saa mange som en stridig Flod
Til Guds og Kongens Ære
55 (Gid Danmark aldrig saadan god
Geheime-Raad undvære),
Kand *Deres Excellentz* engang
Ej vide ret, hvorledes
At nogen bliver Tiden lang
60 Og derved kunde keedes;
Dog *Deres Excellences* Agt
Gaaer over alle Tider,
Bemander sig med Naadens Pagt
Og efter Himlen strider.
65 Hvad Under? Tid og Ævighed
Sig venligen foreene
At pryde saadan dyre Sved
Med Seyers Palme greene.
Det overvejer nok enhver
70 Af Kongens Undersatter,
Som Kircken har og Landet kær
Og høyt sin Konge skatter.
Næst Kongens eget Huus og Hiem,
Som Himlen selv besmykke,
75 Er ingens os saa angenem,

L. 61: *Agt*] fornuet, formål. — L. 62: *gaaer over alle Tider*] går ud over tiden her på jorden. — L. 63: *bemander*] gør mandig, styrker. — L. 75: *angennem*] tiltalende, værdifuld.

Som *Holsteins* Liv og Lykke.
Gud løfte selv sit Aasyyn paa
Hans Excellences Møje,
Og ald Hans Raad og Verk bestaae
20 Som Solen i det Høje!
Langvarig Velstand, Sundhed, Fred,
Hans gandske Huus bepryde!
Saa skal Lyksalighed der ved
Til heele Landet flyde.
85 Lad ald dend Deel, *Han* hører til,
Velsignes over maade!
Lad ald dend Deel, *Hand* drive vil,
Til Herrens Priis geraade!
Guds Viisdom selv Hans reene Sind
90 Med Himmel-Glands forgyide,
Og føre ald Hans Afkom ind
I beste Velstands Fylde!
Opholde med *ham* sund og glad
Hans dyrebare *Mage*,
95 Og lad Dem ikke skilles ad,
Før *Begge* mæt af dage
Kand ind med Fryd i Himlen gaae
Til Livsens Arve-Krone,
Og Frydens gyldne Harpe slaae
100 For Lammets Purpur-Throne!

II.

Dend Høyvelbaarne Herre, Hans Excellence *Johan Ludvig von Holstein* Til Wreilef Closter, Leire, Rønnesholm og Fuglsieg, Ridder, Hans Kongl. Majts til Danmark og Norge Høyst-betroede Geheime-Conference Raad, Geheime-Raad i Consellet, Cammer-Herre og Obersecreterer, Præses i Collegio de cursu Evangelli promovendo og General-Kircke Inspection med hans Høyvelbaarne Familie

Ønsker ald Naade og Velsignelse
af dend barmhiertige Gud i dette
ny og mange paafølgende flere aar
Hans Excellences
Min Naadigste Herres og
høye Patrons
underdanigste Tienere
og Forbedere

Ribe d. 1. Jan: 1744.

H. A. Brorson.

- ¹ **K**om hiertens Kiære Nytaarsdag
Fra søde Himmerige,
Vi møder dig med Favne-tag
Og glædeligen sige:
⁵ O Gud skee Lov! Det gamle gik
I fred og gode dage,
Og tak for hvert et Øyeblik
af baade fryd og plage.
Lad Tiden slide sine Aar
¹⁰ Lad Aarene sig vende,
Vi veed, at Himlen ævig staaer,
At Naaden ey har ende.
Guds Miskundhed er daglig ny.
Hvo vilde troen hindre
¹⁵ At see i Nytaars Morgen-sky
Guds Kierlighed at tindre?
Saa lad min Gud af samme Veld,
Som aldrig aldrig tømmes,
Af Velstand, Lykke, fred og Held

- 20 Skinbarlig oversvømmes
Vor Konges Dyrebare Mand
Hans Højvelbaarne Frue
Hans ædle Plandter, høye Stand,
Hans Vælde og Formue;
25 Lad ald Hans høye visdoms Raad
Til Landets Bedste lykkes
Hans flid og Møye, Drift og Dand
Med Himlens Ære smykkes!
Lad dine Englers Vare-tægt
30 Ald farlighed fordrive,
Vor *Holsteins Huus* fra Slegt til Slegt
Guds Miskundhed omgive!

Linie 20: *skinbarlig*] åbenbart, sjensynligt. — L. 23: *Plandter*] born. — L. 27:
Drift] arbejde.

Digt om lavmand Peter Sønderborg

i brev til præsten David Grønlund

1747

Velærværdige, elskelige Hr. David Grønlund.

Jeg sender herhos den dyrebare Salig *Synderborgs Førelse*, som jeg med megen Fornøjelse har igiennemlæst, hvorved Efterfølgende flød mig i Tanker og Pennen:

- ¹ **H**vad hører vi for nyt fra Landene i Nord?
Den Klæmpe Sønderborg blandt, Norge, dine Fielde
Forsvarer, som en Muur, det søde Naadens Ord,
At det, som kaldes nyt, har apostolisk Ælde.
- ⁵ Lutherus har i ham en reen og sanddru Tolk,
Til Troens Liv og Kraft i Midnats Land at prise.
Til Lykke tusindfold, I kære norske Folk,
Som slige Vidner har for Sandhed frem at vise.
- Men, søde Sønderborg, sig, hvorfor var det, at
¹⁰ Du gik blandt Biergene saa tit og græd saa modig?
Det var i Sandhed ei for nogen Verdens Skat,
Men for at finde ham, som hængte for dig blodig.
Ja! O den Glædesstrøm, som dig paa Kinden stod,
Naar du hans Favnetag i Troen kunde finde,
- ¹⁵ Det var som Himlen selv i Skoven sig oplod,
Og der var Paradis i alle dine Sinde,
Den Nordmand *Sønderborg* har kiendt dig *Synderborg*,
Du arme Jord og dybt sin Sjaeles Nød erfaret;
Men, o, en salig Nød, og sukkersøde Sorg,

David Grønlund (1716-84) var 1747 bleven residerende kapellan ved St. Catharine kirke i Ribe. Den bog, som Brorson har lånt af ham og nu sender ham tilbage, er et manuskript: »Afgangne Justits-Raad og Løgmænd over Christiansands Løgstue udi Norge Peter Sønderborgs Liv og Levnets Beskrivelse, forfattet og sammenskrevet af Ham Selv og funden efter Hans Døde; de sidste 20 sider er tilføjet af Grønlund og fortæller om Sønderborgs sidste dage og død. Kgl. Bibl., ny kgl. saml. 8°, 398. Grønlund havde været informator hos Sønderborg på Holmegård i Mandals præstegæld. Sønderborg var en from kristen af pietistisk farve. Brorsons brev findes meddelt af rektor P. N. Thorup i C. Molbech, Historisk-biographiske Samlinger, 1851, s. 207 fig., hvorefter det her gengives. Originalen er ukendt. — Linje 10: modig] bedrøvet. — L. 16: i alle dine Sinde] i hele dit Sind. — L. 18: States] sjæls.